

FI

FI

FI



EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.10.2009
KOM(2009)577 lopullinen

Ehdotus:

NEUVOSTON DIREKTIIVI

**HOSPEEMin ja EPSUn laatiman terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien
ehkäisemistä terveydenhuoltoalalla koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ehdotuksen tarkoituksena on panna täytäntöön terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisyä terveydenhuoltoalalla koskeva puitesopimus, jonka Euroopan terveydenhuoltoalan työnantajayhdistys HOSPEEM (European Hospital and Healthcare Employers' Association) ja Euroopan julkisten alojen ammattiliittojen federaatio EPSU (European Federation of Public Services Unions) allekirjoittivat 17. heinäkuuta 2009. Komissio tunnusti vuonna 2006 kyseiset elimet terveydenhuoltoalalla toimiviksi Euroopan tason työmarkkinaosapuoliksi EY:n perustamissopimuksen 138 artiklan mukaisesti.

Puitesopimuksen (jäljempänä ”sopimus”) tarkoituksena on suojella työntekijöitä terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta (myös neulanpistoilta) ja torjua tällaisten instrumenttien aiheuttamaa vammautumis- ja infektioriskiä. Sopimuksessa määritellään kokonaisvaltainen tapa lähestyä riskinarviointia, riskien torjuntaa, koulutusta, tiedotusta, tietoisuuden lisäämistä ja seurantaa sekä vahvistetaan reagointi- ja seurantamenettelyt. Sopimuksella ja tällä ehdotuksella edesautetaan mahdollisimman turvallisen työskentely-ympäristön luomista terveydenhuoltoalalle.

1.2. Yleinen tausta

Neulojen ja muiden terävien instrumenttien aiheuttamat tapaturmat ovat yleisimpiä ja vakavimpia riskejä terveydenhuollon työntekijöille Euroopassa. Lisäksi niistä syntyy suuria kustannuksia terveydenhuoltojärjestelmille ja yleensäkin yhteiskunnalle.

Tiedetään, että terveydenhuollon työntekijät (hoitajat, lääkärit, kirurgit jne.) etenkin tietyillä osastoilla ja tietyissä toiminnoissa (ensiapu, tehohoito, kirurgia jne.) altistuvat usein infektioriskille, joka johtuu neulojen tai muiden terävien instrumenttien (leikkausveitset, haavanompeluvälineet jne.) aiheuttamista tapaturmista. Seuraukset voivat olla hyvinkin vakavia: jopa hepatiitin tai aidsin kaltaisia tauteja.

Euroopassa sattuu eräiden tutkimusten mukaan vuosittain arviolta 1 200 000 neulanpistotapaturmaa.

Komissio ilmoitti yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategiassa vuosiksi 2007–2012¹ selvittävänsä perustamissopimuksen 139 artiklan mukaisen työmarkkinaosapuolten kuulemisen perusteella mm. pistosten aiheuttamiin infektioihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyn tehostamista.

Euroopan parlamentti on useaan otteeseen ilmaissut huolensa niistä hengenvaarallisista vaaroista, joille terveydenhuoltoalan työntekijät altistuvat saastuneiden neulojen vuoksi.

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Työn laadun ja tuottavuuden parantaminen: yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategia vuosiksi 2007–2012* (KOM(2007) 62 lopullinen, 21.2.2007). kohta 4.3.

Työterveyden ja työturvallisuuden edistämisestä 24. helmikuuta 2005 antamassaan päätöslauselmassa² parlamentti katsoo, että direktiiviä 2000/54/EY olisi tarkistettava, jotta voidaan erityisesti käsitellä riskiä, joka aiheutuu työstä neulojen ja muiden terävien lääkinnällisten välineiden parissa.

Euroopan parlamentti antoi 6. heinäkuuta 2006 päätöslauselman³ suosituksista komissiolle eurooppalaisten terveydenhoitoalan työntekijöiden suojaamiseksi veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen aiheuttamista loukkaantumisista. Päätöslauselmassa pyydettiin komissiota esittämään EY:n perustamissopimuksen 137 ja 251 artiklaan pohjautuva lainsäädäntöehdotus biologisille tekijöille altistumisesta työssä annetun direktiivin 2000/54/EY⁴ muuttamisesta.

Perustamissopimuksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista yhteisön tasolla ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki. Näin ollen komission on ennen sosiaalipolitiikkaan liittyvien ehdotusten esittämistä kuultava Euroopan tason työnantaja- ja työntekijäelimiä siitä, mihin suuntaan EU:n toimia olisi linjattava ja mitä kaavaillun ehdotuksen tulisi sisältää. Perustamissopimuksen 138 artiklan 4 kohdan mukaisesti työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa 139 artiklassa tarkoitettu menettely eli yhteisön tason vuoropuhelu, joka voi johtaa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.

Komissio käynnisti Euroopan tason työmarkkinaosapuolten kuulemisen ensimmäisen vaiheen 21. joulukuuta 2006 ja toisen vaiheen 20. joulukuuta 2007.

Kuulemisasiakirjoissa pyydettiin työmarkkinaosapuolia 1) esittämään kantansa kaavailtujen lainsäädännöllisten ja muiden aloitteiden tavoitteista ja sisällöstä ja 2) ilmoittamaan komissiolle, aikovatko ne käynnistää neuvottelut EY:n perustamissopimuksen 138 artiklan 4 kohdan ja 139 artiklan mukaisesti.

EPSU ja HOSPEEM ilmoittivat 17. marraskuuta 2008 yhteisellä kirjeellään komissiolle aikovansa käynnistää neuvottelut puitesopimuksesta, joka koskee terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisyä terveydenhuoltoalalla.

Koska komissio tunnustaa täysin Euroopan tason työmarkkinaosapuolten oikeuden riippumattomiin neuvotteluihin niiden toimivaltaan kuuluvista asioissa, se keskeytti valmistelut säädösehdotukseksi, jolla muutettaisiin biologisille tekijöille altistumisesta työssä annettua direktiiviä 2000/54/EY, kunnes työmarkkinaosapuolten neuvottelujen tulokset ovat selvillä.

Asianomaiset työmarkkinaosapuolet pääsivät sopuun sopimuksesta 2. heinäkuuta 2009.

² Euroopan parlamentin 24. helmikuuta 2005 antama päätöslauselma työterveyden ja -turvallisuuden edistämisestä (2004/2205(INI)), EUVL C 304 E, 1.12.2005, s. 400.

³ Euroopan parlamentin 6.7.2006 antama päätöslauselma suosituksista komissiolle eurooppalaisten terveydenhoitoalan työntekijöiden suojaamiseksi veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen aiheuttamista loukkaantumisista (2006/2015(INI)), EUVL C 303 E, 13.12.2006, s. 754.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/54/EY, annettu 18.9.2000, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL L 262, 17.10.2000, s. 21).

EPSU ja HOSPEEM allekirjoittivat sopimuksen 17. heinäkuuta 2009 ja pyysivät komissiota toimittamaan sopimuksen neuvostolle, jotta neuvosto tekisi siitä päätöksen perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

1.3. Voimassa olevat säännökset ehdotukseen liittyvien aiheiden alalla

Toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12. kesäkuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/391/ETY⁵ vahvistetaan yleisiä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi. Siinä asetetaan vähimmäisvaatimukset muiden muassa riskinarvioinnille sekä työntekijöille suunnatulle tiedottamiselle ja heidän koulutukselleen ja kuulemiselleen. Direktiivin 6 artiklassa vahvistetaan yleisiä ennaltaehkäisyperiaatteita: vaarojen välttäminen, vaarojen torjunta niiden syntyvaiheessa sekä vaarallisten tekijöiden korvaaminen vaarattomilla tai vähemmän vaarallisilla tekijöillä. Direktiivin 89/391/ETY lisäksi myös eräät siinä tarkoitetuista erityisdirektiiveistä koskevat infektioriskin ehkäisemistä terveydenhuoltoalan henkilöstön keskuudessa.

a) Työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä, 18.9.2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/54/EY⁶ (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) on tällaisten riskien ehkäisemiseen liittyviä säännöksiä, ja lisäksi siinä säädetään asiaan liittyvistä erityisistä vähimmäisvaatimuksista. Siinä asetetaan työnantajille vaarojen ehkäisemiseen liittyviä velvollisuuksia. Kaikessa toiminnassa, johon voi liittyä biologisille tekijöille altistumisen vaara, on määriteltävä työntekijöiden altistumisen laatu, määrä ja kesto, jotta voidaan arvioida jokainen vaara työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle ja päättää tarvittavista toimenpiteistä.

b) Työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista 30.11.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/655/ETY⁷ (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 95/63/EY⁸ ja 2001/45/EY,⁹ tavoitteena on parantaa työvälineitä työssään käyttävien työntekijöiden turvallisuutta. Tällaisia työvälineitä ovat esimerkiksi sairaaloissa käytettävät lääketieteelliset instrumentit. Työnantajien on valittava työvälineet työolosuhteiden ja työntekijälle aiheutuvien vaarojen mukaisesti siten, että nämä vaarat poistetaan tai minimoidaan.

c) Työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista 30.11.1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/656/ETY¹⁰ (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu

⁵ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁶ EYVL L 262, 17.10.2000, s. 21.

⁷ EYVL L 393, 30.12.1989, s. 13.

⁸ Neuvoston direktiivi 95/63/EY, annettu 5.12.1995, työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin 89/655/ETY (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) muuttamisesta (EYVL L 335, 30.12.1995, s. 28).

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/45/EY, annettu 27.6.2001, työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun neuvoston direktiivin 89/655/ETY (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) muuttamisesta (EYVL L 195, 19.7.2001, s. 46).

¹⁰ EYVL L 393, 30.12.1989, s. 18.

erityisdirektiivi) säädetään, että henkilönsuojaimia on käytettävä, jos vaaroja ei voida välttää tai riittävästi rajoittaa yleisin teknisin suojelukeinoin taikka työn organisoinnin toimenpiteillä, menetelmillä tai menettelytavoilla. Kaikkien henkilönsuojaimien on oltava tarkoituksenmukaisia kyseessä olevia vaaroja ajatellen, eivätkä ne saa itse lisätä vaaraa. Suojainten on sovellettava työpaikan olosuhteisiin ja sovittava hyvin kantajansa ylle, kun tarvittavat säädöt on tehty.

Lääkinnällisistä laitteista 14.6.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/42/ETY¹¹ liitteessä I olevassa II osassa säädetään puolestaan seuraavaa: ”Laitteet ja niiden valmistusmenetelmät on suunniteltava siten, että poistetaan tai vähimmäistetään potilaalle, käyttäjälle tai ulkopuoliselle aiheutuvan infektion riski. Suunnittelulla on mahdollistettava helppokäyttöisyys ja, siinä määrin kuin on tarpeen, vähimmäistettävä potilaan kautta tapahtuva laitteen kontaminaatio tai päinvastainen tapahtuma käytön aikana” (kohta 8.1). Markkinoille saatetut laitteet on lisäksi varustettava CE-merkinnällä, joka osoittaa, että ne ovat kyseisen direktiivin olennaisten vaatimusten mukaisia.

1.4. Johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan ja muihin tavoitteisiin

Tämän ehdotuksen tavoite on johdonmukainen suhteessa EU:n politiikkaan ja tavoitteisiin.

Edistämällä työympäristön turvallisuutta ja terveellisyyttä ja vähentämällä sitä kautta työterveys- ja työturvallisuusongelmien aiheuttamia kustannuksia osallistutaan Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian yleisten tavoitteiden eli talouskasvun ja työllisyyden toteuttamiseen.

*Uudistetussa sosiaalisessa toimintaohjelmassa: mahdollisuudet, väylät ja yhteisvastuu 2000-luvun Euroopassa*¹² todetaan, että EU:n terveydenhuoltoalan työvoima on olennainen osa laadukkaiden terveyspalveluiden tuottamista.

Ehdotettu toiminta on EU:n kansanterveyspolitiikan mukainen. Valkoisessa kirjassa *Yhdessä terveyden hyväksi: EU:n strateginen toimintamalli vuosiksi 2008–2013*¹³ korostetaan potilasturvallisuutta keskeisenä toiminta-alana. Kaikki toimenpiteet, joilla suojellaan työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta terveydenhuoltoalalla, myös parantavat potilaiden saamien palveluiden laatua ja vähentävät potilaan mahdollisuutta saada haittavaikutuksia saamastaan terveydenhoidosta.

2. KUULEMISET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

2.1. Kuuleminen

Euroopan parlamentti pyysi 6.7.2006 antamassaan päätöslauselmassa komissiota esittämään EY:n perustamissopimuksen 137 ja 251 artiklaan pohjautuva lainsäädäntöehdotus biologisille tekijöille altistumisesta työssä annetun direktiivin 2000/54/EY muuttamisesta. Pyynnön

¹¹ EYVL L 169, 12.7.1993, s. 1.

¹² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Uudistettu sosiaalinen toimintaohjelma: mahdollisuudet, väylät ja yhteisvastuu 2000-luvun Euroopassa* (KOM(2008) 412 lopullinen, 2.7.2008. s. 12).

¹³ KOM(2007) 630 lopullinen, 23.10.2007, s. 8–9.

johdosta komissio käynnisti kaksivaiheisen kuulemisen, jossa kuultiin Euroopan tason työmarkkinaosapuolia EY:n perustamissopimuksen 138 artiklan mukaisesti.¹⁴

Kuulemisen ensimmäinen vaihe alkoi 21. joulukuuta 2006. Siinä tiedusteltiin, miten olisi linjattava yhteisön toimia, joilla suojellaan eurooppalaisia terveydenhoitoalan työntekijöitä veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen aiheuttamista tapaturmista. Työmarkkinaosapuolilta kysyttiin lisäksi, olisivatko ne valmiit harkitsemaan yhteisiä vapaaehtoisia toimia perustamissopimuksen 139 artiklan mukaisesti.

Kuulemisen toinen vaihe käynnistettiin 20. joulukuuta 2007, ja tuolloin aiheena oli kaavailtujen yhteisön toimien sisältö.

Työntekijäjärjestöt katsoivat, että nykyinen lainsäädäntö kattaa riskit yleisesti ottaen mutta että täsmällisemmällä lainsäädännöllä tehostettaisiin työntekijöiden suojaa. Järjestöt näin ollen kannattivat yhteisön lainsäädäntötoimia.

Työnantajajärjestöjen mukaan taas nykyinen lainsäädäntö tarjoaa jo asianmukaisen suojan. Järjestöt vastustivat yhteisön lainsäädäntötoimia yksimielisesti.

Mahdollisista perustamissopimuksen 139 artiklan mukaisista Euroopan tason työmarkkinaosapuolten sopimusneuvotteluista useimmat työntekijä- ja työnantajajärjestöt totesivat, että olisi täysin mahdollista käynnistää neuvottelut alakohtaisesta sopimuksesta (etenkin sairaala-alalla). Kuulemisen jälkeen EPSU ja HOSPEEM, jotka ovat keskeiset alan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen kattojärjestöt, ilmoittivat komissiolle, että ne voisivat ryhtyä neuvottelemaan asiasta mahdollista sopimusta silmällä pitäen.

2.2. Asiantuntijatiedon käyttö

Komissio teetti avoimen tarjouspyynnön perusteella valitulla ulkoisella konsultilla tutkimuksen, jossa kerättiin ulkopuolista asiantuntemusta neulanpistotapaturmista EU:ssa ja arvioitiin mahdollisten toimintavaihtoehtojen todennäköisiä vaikutuksia. Tutkimuksen tarkoituksena oli analysoida perinpohjaisesti, millaisia sosioekonomisia, terveydellisiä ja ympäristövaikutuksia olisi yhteisön toimilla, joilla pyrittäisiin suojelemaan eurooppalaisia terveydenhoitoalan työntekijöitä veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen ja muiden terävien instrumenttien aiheuttamista tapaturmista.

Euroopan tason työmarkkinaosapuolet järjestivät 7. helmikuuta 2008 tutkijoiden, terveydenhuoltoalan työntekijöiden ja työnantajien (professoreja, kirurgeja, lääkäreitä ja sairaanhoitajia) kanssa seminaarin, jossa osallistujat esittelivät monenlaisia tapaustutkimuksia ja tilastoja. Seminaarissa voitiin vaihtaa hyväksi havaittuja toimintamalleja ja tietoja terveydenhuoltoalan tapaturmista. Tapahtumassa käsiteltiin erilaisia altistustesteitä (iho, limakalvo ja vahingoittunut iho) ja niiden kautta saatavia työperäisiä infektioita (bakteerit, virukset, alkueläimet, sienet ja kasvaimet). Lisäksi tuotiin esiin kaikki vammojen aiheuttajat (ruiskut, perhosneulat, lansetit ja katetrit) ja niiden esiintyvyys. Tämä vahvisti selvästi sen, että sairaala-alalla ehkäistäviin työperäisiin vaaroihin olisi luettava kaikenlaiset terävien

¹⁴ Ks. <http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=50&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=2006&advSearchKey=&mode=advancedSubmit&langId=en> ja <http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?pager.offset=10&langId=en&mode=advancedSubmit&policyArea=0&subCategory=0&year=2007&country=0&type=50>.

lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamat tapaturmat, myös neulanpistot. Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ilmoittivat komissiolle aikomuksestaan käynnistää neuvottelut.

2.3. Vaikutusten arviointi

Komissio ei ole tehnyt tästä ehdotuksesta vaikutustenarviointia, koska sellaista ei vaadita silloin, kun se ehdottaa työmarkkinaosapuolten sopimuksen täytäntöönpanoa EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

3.1. Oikeusperusta

Ehdotus perustuu EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohtaan.

EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisön tasolla tehdyt Euroopan tason työmarkkinaosapuolten sopimukset pannaan täytäntöön 137 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta ”allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä”. Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi sellaista alaa koskeva määräys, jolla 137 artiklan 2 kohdan mukaan edellytetään yksimielisyyttä. Tällöin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

HOSPEEMin ja EPSUn tekemän sopimuksen tavoitteena on saada aikaan mahdollisimman turvallinen työympäristö ehkäisemällä kaikkien terävien lääketieteellisten instrumenttien työntekijöille aiheuttamia tapaturmia (myös neulanpistoja) ja suojelemalla asianomaisia työntekijöitä tällaiselta vaaralta. Sopimuksen tavoitteena on näin ollen ”erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi”. Tavoite kuuluu perustamissopimuksen 137 artiklassa mainittuihin kysymyksiin, joiden osalta neuvosto voi tehdä ratkaisunsa määräenemmistöllä. Perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohta on näin ollen asianmukainen oikeusperusta komission ehdotukselle.

EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdassa ei määrätä parlamentin osallistumisesta lainsäädäntöprosessiin. Aiempien sitoumusten mukaisesti komissio kuitenkin ilmoittaa parlamentille ehdotuksestaan, jotta se voi halutessaan toimittaa lausuntonsa komissiolle ja neuvostolle. Sama pätee Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon.

3.2. Sopimuksen tarkastelu

EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan täytäntöönpanosta annetun komission tiedonannon¹⁵ mukaan komissio laatii ehdotuksia neuvoston päätöksiksi ottaen huomioon sopimuspuolten edustavuuden, niiden valtuudet, työehtosopimuksen lausekkeiden laillisuuden yhteisön lainsäädäntöön nähden sekä EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevien määräysten noudattamisen. Tällainen ennakoarviointi esitetään jäljempänä.

¹⁵ *Komission tiedonanto sosiaalipolitiikkaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanosta (KOM(93) 600 lopullinen, annettu 14.12.1993).*

3.2.1. Allekirjoittajaosapuolten edustavuus ja valtuudet

Se, voidaanko Euroopan tason työmarkkinaosapuolia kuulla ja voivatko ne neuvotella sopimuksia, riippuu niiden edustavuudesta. Yhdessä niistä tätä asiaa koskevista kelpoisuusperusteista, jotka mainitaan Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävien alakohtaisten neuvottelukomiteoiden perustamisesta 20. toukokuuta 1998 tehdyssä komission päätöksessä 98/500/EY,¹⁶ edellytetään, että osapuolet ”muodostuvat järjestöistä, jotka ovat tunnustettu ja olennainen osa jäsenvaltioiden työmarkkinaosapuolten rakenteita ja joilla on valtuudet neuvotella sopimuksista ja ovat mahdollisimman kattavasti edustettuina useassa jäsenvaltiossa”.

3.2.1.1 EPSUn ja HOSPEEMin edustavuus terveydenhuoltoalan julkisella ja yksityisellä sektorilla

Komissio käynnisti vuonna 2008 tutkimuksen EU:n sairaala-alan työmarkkinaosapuolten edustavuudesta (tutkimus julkaistiin 29.5.2009).¹⁷ Tutkimuksessa todetaan, että suurin osa alan työntekijöistä työskentelee julkisissa sairaaloissa. HOSPEEM ja EPSU kuitenkin edustavat kumpaakin terveydenhuoltoalan osaa. Niinpä kun sairaalasektorin työmarkkinakomitea perustettiin vuonna 2006, komissio varmisti, että edustettuna olivat myös yksityissektorin työnantajat; perustana oli HOSPEEMin ja Euroopan sairaalasektorin yhteistyöelimen HOPE:n (*European Hospital and Healthcare Federation*) allekirjoittama yhteistyösopimus. HOPE edustaa kansallisia julkisten ja yksityisten sairaaloiden ja sairaalanomistajien yhdistyksiä, ja siihen kuuluu paikallis- ja alueviranomaisten liittoja ja kansallisia terveydenhuoltopalveluita. Jäsenjärjestöjä on kymmenen seitsemässä maassa. Yhteistyösopimuksella HOPE on antanut HOSPEEMille valtuudet toimia Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa.

Työntekijöitä edustava EPSU kattaa kaikki jäsenvaltiot, ja siihen voivat liittyä kaikki ammattiliitot yksityiseltä, julkiselta tai voittoa tavoittelemattomalta sektorilta. Useimmat EPSUn jäsenliitot edustavat työntekijöitä koko terveydenhuoltoalalla: ne ovat esimerkiksi yleisiä palvelualan liittoja (kuten Unison, Ver.di ja Abvakabo FNV) tai yleisiä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelualan liittoja (kuten CGT Santé-Sociaux ja EDDSZ). EPSUun kuuluu myös lukuisia ammattialayhdistyksiä (kuten DNO, RCM ja Marburger Bund). Kaikki nämä liitot edustavat sekä yksityisen että julkisen sektorin terveydenhuoltoalan työntekijöitä. Sellaisissa maissa (esim. Belgiassa ja Itävallassa), joissa julkisen ja yksityisen sektorin työntekijät kuuluvat eri liittoihin, EPSU edustaa yleensä molempien sektorien liittoja. EPSUun kuuluu myös yksinomaan yksityisellä sektorilla toimivia järjestöjä.

3.2.1.2 HOSPEEMin ja EPSUn edustavuus terveydenhuoltoalalla

Kun sairaalasektorin työmarkkinakomitea perustettiin vuonna 2006, komissio arvioi EPSUn ja HOSPEEMin edustavuutta. Järjestöt ilmoittivat selvästi, että ne edustivat julkisia, yksityisiä ja voittoa tavoittelemattomia sairaaloita ja niiden yhdistyksiä, jotka ovat kiinteä osa terveydenhuollon järjestämistä ja joiden tarjoamiin palveluihin lukeutuvat mm. majoitus-, ateria- ja hoitopalvelut, sairaanhoito ja kuntoutus, kun taas lääketieteellisestä hoidosta vastaavat lääkärit. Järjestöjen useimpien kansallisten jäsenten nimet osoittavat nekin, että nämä Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat edustavia terveydenhuoltoalalla.

¹⁶ EYVL L 225, 12.8.1998, s. 27.

¹⁷ Ks. <http://www.eurofound.europa.eu/docs/eiro/tn0802017s/tn0802017s.pdf>.

Edustavuusselvityksessä tuli esiin myös HOSPEEMin ja EPSUn monialaisuus (HOSPEEMin juuret ovat CEEP:ssä, joka tunnustetaan julkisia työnantajia edustavaksi monialaiseksi eurooppalaiseksi työmarkkinaosapuoleksi).

Sekä EPSU että HOSPEEM kattavat myös EU:n ulkopuolisia maita.

EPSU kattaa kaikki 27 jäsenvaltiota. EPSU kokoaa yhteen alan suurimmat kansalliset ammattiliitot ja edustaa suurinta osaa järjestäytyneistä työntekijöistä. Kaikki EPSUn kansalliset jäsenjärjestöt ovat tavalla tai toisella mukana työehtosopimusneuvotteluissa – joko kuuluina tai neuvottelijoina.

HOSPEEM (mukaan luettuna HOPE) kattaa yhteensä 16 jäsenvaltiota (AT, BE CZ, DE, DK, EE, FR, IE, IT, LU, LV, NL, PL, SE, SK ja UK). Muista 11 jäsenvaltiosta kuudessa ei ole alan työnantajajärjestöä. Selvityksen mukaan HOSPEEMin piiriin kuuluu selvästi enemmän maita kuin minkään muun eurooppalaisen järjestön.

3.2.1.3 Euroopan tason työmarkkinaosapuolten piiriin kuuluva toiminta

EPSUn ja HOSPEEMin antamien tietojen mukaan nämä Euroopan tason työmarkkinaosapuolet kattavat NACE-koodeihin Q86–Q88 kuuluvia toimintoja, joihin lukeutuvat *Terveyspalvelut, Terveysterveystieteiden laitospalvelut, Lääkäri- ja hammaslääkäripalvelut, Terveyskeskus- ja vastaavat yleislääkäripalvelut, Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut, Sosiaalihuollon laitospalvelut, Sosiaalihuollon hoitolaitokset, Kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asumispalvelut, Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut, Muut sosiaalihuollon laitospalvelut, Vanhusten ja vammaisten sosiaalihuollon avopalvelut, Muut sosiaalihuollon avopalvelut, Lasten päivähoitopalvelut sekä Muualla luokittelemattomat sosiaalihuollon avopalvelut.*

3.2.1.4 Neuvotteluvaltuudet

Yksi Euroopan tason edustavuuden kriteereistä on, että Euroopan tason työmarkkinaosapuolilla on valtuudet neuvotella jäsentensä puolesta. Komissio arvioi neuvotteluvaltuuksia vuonna 2006, kun sairaalasektorin työmarkkinavuoropuhelu käynnistettiin. Edustavuusselvityksen mukaan EPSUlla on sääntöjensä mukaan valtuudet neuvotella Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun liittyvistä asioista. Myös HOSPEEMilla on valtuudet neuvotella jäsentensä puolesta Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun liittyvistä asioista.

Näin ollen sopimuksen allekirjoittajat ovat asemaltaan riittävän edustavia suhteessa terveydenhuoltoalaan yleensä ja sopimuksen alaan kuuluviin työntekijöihin. Niinpä kaikki edustavuutta koskevat ehdot täyttyvät.

3.2.2. Sopimuksen lausekkeiden laillisuus

Komissio on tutkinut kaikki sopimuksen lausekkeet eikä ole havainnut yhdenkään olevan yhteisön lainsäädännön vastainen.

Sopimuksen asiasisältö kuuluu EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan (työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi).

Sopimuksessa on vähimmäisvaatimuslauseke, jonka mukaan sopimus ei rajoita sellaisten nykyisten tai tulevien kansallisten ja yhteisön määräysten soveltamista, jotka antavat työntekijöille sopimuksen määräyksiä paremman suojan terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta (11 lauseke).

Sen vuoksi komissio katsoo, että sopimus täyttää laillisuutta koskevan ehdon.

3.2.3. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevat määräykset

EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 2 kohdan mukaan sosiaalialaa koskevassa lainsäädännössä on vältettävä säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia raskaita, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehitystä.

Sopimuksessa ei ole erityisiä lausekkeita, joissa määrättäisiin pk-yrityksiä koskevista erityisjärjestelyistä, mutta mikään sen lauseke ei vaikuta asettavan kohtuutonta raskaita pk-yrityksille.

3.3. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Tämän ehdotuksen tavoitteena on saada aikaan mahdollisimman turvallinen työympäristö Euroopan terveydenhuoltoalalle ehkäisemällä työntekijöille kaikkien terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamia tapaturmia (myös neulanpistoja) ja suojelemalla työntekijöitä tällaiselta vaaralta. Jäsenvaltioiden toimilla ei yksin voida saavuttaa EU:n laajuista vähimmäisvaatimusta terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamia tapaturmia vastaan, vaan se voidaan paremmin saavuttaa yhteisön tason toimilla. Sekä Euroopan tason työmarkkinaosapuolet että komissio ovat vakuuttuneita siitä, että alalla tarvitaan yhteisön toimia.

Ehdotukseen sisältyvän sopimuksen aineellisten määräysten (eli niiden, jotka eniten liittyvät käytännössä toteutettaviin toimenpiteisiin) laatimisesta vastasivat EU:n tasolla toimivat työntekijöiden ja työnantajien legitiimit edustajat, mikä on sekin osoitus toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ehdotuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioilla ja yhteisöllä on mahdollisuus pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräyksiä, jotka antavat työntekijöille sopimuksen määräyksiä paremman suojan terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta (11 lauseke). Huomattakoon myös, että kyse on ”puitesopimuksesta”.

Ehdotus on tehty oikealla tasolla eikä siinä ylitetä sitä, mikä on ehdottomasti tarpeen EU:n tasolla tavoitteiden saavuttamiseksi, joten siinä noudatetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita.

3.4. Säätelytavan valinta

EY:n perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdassa oleva termi ’neuvoston päätös’ on ymmärrettävä yleisessä merkityksessään niin, että se viittaa EY:n perustamissopimuksen 249 artiklassa määrättyihin oikeudellisesti velvoittaviin säädöksiin. On komission tehtävänä päättää ja ehdottaa, mikä kolmesta sitovasta säädöksestä (direktiivi, asetus vai päätös) on asianmukaisin. Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa vähimmäisvaatimukset, joiden soveltaminen – sopimuksen luonne ja sisältö huomioon ottaen – onnistuu parhaiten välillisesti

säännöksillä, jotka jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet saattavat osaksi kansallista lainsäädäntöä. Näin ollen asianmukaisin säädös on neuvoston direktiivi, jossa sopimus on liitteenä.

3.5. Vastaavuustaulukko

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kirjallisina kansalliset säännökset, joilla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä kyseisten säännösten ja direktiivin välinen vastaavuustaulukko.

3.6. Euroopan talousalue

Koska sopimus on merkityksellinen Euroopan talousalueen kannalta, direktiiviä sovelletaan EU:n ulkopuolisissa Euroopan talousalueen jäsenvaltioissa sekakomitean päätöksen mukaisesti.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia yhteisön talousarvioon.

5. YKSITTÄISTEN SÄÄNNÖSTEN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5.1. Direktiivin teksti

1 artikla

Artiklalla tehdään työmarkkinaosapuolten tekemästä sopimuksesta, joka on direktiivin liitteenä, oikeudellisesti sitova koko Euroopan unionissa, mikä on perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaan tehdyn neuvoston päätöksen tarkoitus.

2 artikla

Ehdotettu artikla on vakioamuotoinen artikla, jossa säädetään seuraamuksista. Sen odotetaan edistävän merkittävästi sopimuksen tehokasta täytäntöönpanoa.

3, 4 ja 5 artikla

Artikloissa on vakiosäännökset saattamisesta osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ja erityisiä säännöksiä mahdollisuudesta panna direktiivi täytäntöön työehtosopimusneuvotteluin.

5.2. Sopimuksen teksti direktiivin liitteessä

1 lauseke: Tarkoitus

Lausekkeessa esitetään sopimuksen yleistavoite (saada aikaan mahdollisimman turvallinen työympäristö ehkäisemällä kaikkien terävien lääketieteellisten instrumenttien työntekijöille aiheuttamia tapaturmia, myös neulanpistoja, ja suojelemalla työntekijöitä tällaiselta vaaralta). Sitä varten sopimuksessa määritellään kokonaisvaltainen toimintamalli, jossa käsitellään riskinarviointia, riskien torjuntaa, koulutusta, tiedotusta, tietoisuuden lisäämistä ja seuranta ja vahvistetaan reagointi- ja seurantamenettelyt.

2 lauseke: Soveltamisala

Lausekkeessa täsmennetään, että sopimusta sovelletaan kaikkiin terveydenhuoltoalan työntekijöihin ja kaikkiin, jotka työskentelevät työnantajan alaisuudessa ja valvonnassa.

3 lauseke: Määritelmät

Sopimuksessa käytetään erinäisiä termejä: työntekijät, työpaikat, työnantajat, terävät instrumentit, toimenpidehierarkia, erityiset ennaltaehkäisevät toimenpiteet, työntekijöiden edustajat, työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä vastaavat edustajat sekä alihankkijat. Sopimuksen 3 lausekkeessa määritellään, mitä näillä termeillä sopimuksessa tarkoitetaan.

4 lauseke: Periaatteet

Lausekkeessa vahvistetaan periaatteet, joita on noudatettava sopimuksen mukaisissa toimissa.

Lausekkeen 1 kohdassa korostetaan hyvin koulutetun, riittävillä resursseilla varustetun ja turvatuksen terveystalouden henkilöstön olennaista roolia riskien torjumisessa. Lisäksi todetaan, että altistumisen ehkäiseminen on keskeinen toimintamalli tapaturma- ja infektioriskien poistamisessa ja minimoinnissa.

Lausekkeen 2 kohdassa korostetaan työsuojeluedustajien roolia riskien ehkäisemisessä ja suojelussa.

Lausekkeen 3 kohdassa asetetaan työnantajalle velvollisuus varmistaa työntekijöiden terveys ja turvallisuus kaikissa työhön liittyvissä seikoissa.

Lausekkeen 4 kohdassa määrätään, että jokaisen työntekijän velvollisuutena on huolehtia omasta turvallisuudestaan ja niiden turvallisuudesta, joihin heidän työskentelynsä vaikuttaa.

Lausekkeen 5 kohdassa käsitellään työntekijöiden ja heidän edustajiensa osallistumista työterveys- ja työturvallisuusstrategioiden ja käytännön toimien kehittämiseen.

Lausekkeen 6 kohdassa täsmennetään, ettei erityisten ennaltaehkäisevien toimien periaatteen lähtökohdaksi ole koskaan oletus, ettei riskejä ole olemassa. Lisäksi mainitaan, että sopimuksen mukaan sovelletaan asiaan liittyvässä yhteisön direktiivissä vahvistettua työterveys- ja työturvallisuustoimenpiteiden hierarkiaa: vaarojen välttäminen, niiden vaarojen arvioiminen, joita ei voida välttää, vaarojen torjunta niiden syntyvaiheessa sekä vaarojen vähentäminen minimiin.

Lausekkeen 7 kohdassa käsitellään työnantajien ja työntekijöiden edustajien yhteistyötä riskien poistamisessa ja ehkäisemisessä, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisessa ja turvallisen työympäristön luomisessa.

Lausekkeen 8 kohdassa tunnustetaan tarve toteuttaa toimintaa kansallisen lainsäädännön ja/tai kansallisten työehtosopimusten mukaisen tiedotuksen ja kuulemisen tukemana.

Lausekkeen 9 kohdassa käsitellään tiedotustoimien tehokkuutta.

Lausekkeen 10 kohdassa korostetaan, että mahdollisimman turvallisen työympäristön luomiseen tarvitaan useiden toimenpiteiden yhdistelmää.

Lausekkeen 11 kohdassa todetaan, että vaaratilanteiden ja tapahtumien raportoinnissa käytettävissä menettelyissä olisi keskityttävä systeemiin tekijöihin yksittäisten virheiden sijaan ja että hyväksyttynä menettelynä olisi pidettävä systemaattista raportointia.

5 lauseke: Riskinarviointi

Lausekkeen 1 kohdassa todetaan, että riskinarviointimenettelyissä on noudatettava direktiivien 2000/54/EY ja 89/391/ETY asiaan liittyviä säännöksiä.

Lausekkeen 2 kohdassa määrätään riskinarvioinnin sisällöstä ja täsmennetään ne potentiaalisesti vaaralliset tilanteet, jotka riskinarvioinnin on käsitettävä.

Lausekkeen 3 kohdassa luetellaan riskinarvioinnissa huomioon otettavat tekijät, jotta voidaan selvittää, miten altistuminen voidaan välttää ja millaisia vaihtoehtoisia järjestelmiä voitaisiin harkita.

6 lauseke: Poistaminen, ehkäiseminen ja suojelu

Lausekkeen 1 ja 2 kohdassa luetellaan lukuisia toimenpiteitä, jotka on toteutettava, jotta voidaan poistaa terävän instrumentin aiheuttamaan loukkaantumiseen ja/tai infekioon liittyvät riskit ja vähentää altistumisriskiä.

Lausekkeen 3 ja 4 kohdassa käsitellään tilanteita, joissa työntekijöiden turvallisuus ja terveys vaarantuvat sen vuoksi, että he altistuvat biologisille tekijöille, joihin on olemassa tehokkaita rokotteita. Näissä tilanteissa työntekijöille on tarjottava mahdollisuus saada rokotus, joka on annettava kansallisen lainsäädännön ja/tai kansallisten käytäntöjen mukaisesti. Työntekijöille on lisäksi annettava tietoa rokottamisen ja rokottamatta jättämisen eduista ja haitoista. Rokottamisen on oltava maksutonta.

7 lauseke: Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen

Koska teräviä lääketieteellisiä instrumentteja pidetään direktiivissä 89/655/ETY tarkoitettuina työvälineinä, lausekkeessa luetellaan lukuisia tiedotukseen ja tietoisuuden lisäämiseen liittyviä toimenpiteitä, jotka työnantajan on toteutettava sen lisäksi, että työntekijöille annetaan tietoa ja kirjallisia ohjeita kyseisen direktiivin 6 artiklan mukaisesti.

8 lauseke: Koulutus

Lausekkeessa määrätään, että työntekijöille on annettava koulutusta tietyistä toimintaperiaatteista ja menettelyistä, jotka liittyvät terävien instrumenttien aiheuttamiin tapaturmiin. Koulutuksen on sisällettävä lausekkeessa luetellut seikat. Koulutuksen lisäksi on toteutettava toimenpiteet, jotka vahvistetaan työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä, annetun direktiivin 2000/54/EY 9 artiklassa (Työntekijöille annettava tiedotus ja koulutus).

Lausekkeessa asetetaan lisäksi työnantajille erinäisiä koulutukseen liittyviä velvollisuuksia ja määrätään, että koulutus on työntekijöille pakollista.

9 lauseke: Raportointi

Lausekkeen 1 kohdassa määrätään, että nykyisiä raportointimenettelyjä, jotka koskevat vamman aiheuttaneita tapaturmia, on mukautettava ja tarkistettava yhdessä työntekijöiden

työsuojeluedustajien ja/tai työnantajien ja työntekijöiden asianmukaisten edustajien kanssa. Raportointimenettelyihin olisi sisällyttävä teknisiä tietoja, joiden avulla voitaisiin parantaa tämäntyyppisiä (aliarvioituja) vaaroja koskevien tietojen keräämistä paikallisesti, valtakunnallisesti ja Euroopan tasolla.

Lausekkeen 2 kohdassa asetetaan työntekijöille velvollisuus ilmoittaa välittömästi kaikista tapaturmista tai vaaratilanteista, joihin liittyy terävien lääketieteellisten instrumenttien käyttöä.

10 lauseke: Reagointi ja jatkotoimet

Lausekkeessa käsitellään toimintaperiaatteita ja menettelyitä, jotka on oltava käytössä terävään instrumenttiin liittyvän tapaturman varalta. Siinä täsmennetään useita toteutettavia toimenpiteitä, kuten altistumisen jälkeisen estolääkityksen antaminen ja tarvittavien lääketieteellisten testien suorittaminen, asianmukaiset terveystarkastukset, tapaturman syiden ja vaurioiden olosuhteiden selvittäminen, tapaturman kirjaaminen sekä työntekijöille annettava neuvonta.

Lisäksi on huolehdittava vammaan, diagnoosiin ja hoitoon liittyvästä luottamuksellisuudesta.

11 lauseke: Täytäntöönpano

Lausekkeessa annetaan määräyksiä sopimuksen täytäntöönpanosta.

Lausekkeeseen sisältyy vähimmäisvaatimuslauseke, jonka mukaan sopimus ei rajoita sellaisten nykyisten tai tulevien kansallisten ja yhteisön määräysten soveltamista, jotka antavat työntekijöille sopimuksen määräyksiä paremman suojan terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta.

Lausekkeen mukaan komissio voi osoittaa sopimuksen tulkintaan liittyvät kysymykset allekirjoittajasopimuspuolille lausunnon antamista varten, sanotun kuitenkaan rajoittamatta komission, kansallisten tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviä.

Ehdotus:

NEUVOSTON DIREKTIIVI

HOSPEEMin ja EPSUn laatiman terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemistä terveydenhuoltoalalla koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 139 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen¹⁸

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Työmarkkinaosapuolet voivat perustamissopimuksen 139 artiklan 2 kohdan mukaan pyytää yhteisesti, että niiden yhteisön tasolla perustamissopimuksen 137 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta tekemät sopimukset pannaan täytäntöön neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.
- (2) Euroopan terveydenhuoltoalan työnantajajhdistys HOSPEEM (European Hospital and Healthcare Employers' Association) ja Euroopan julkisten alojen ammattiliittojen federaatio EPSU (European Federation of Public Services Unions) ilmoittivat komissiolle 17 päivänä marraskuuta 2008 päivätyllä kirjeellä, että ne haluavat aloittaa perustamissopimuksen 138 artiklan 4 kohdan ja 139 artiklan mukaisesti neuvottelut, joiden tarkoituksena on tehdä puitesopimus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla.
- (3) Kyseiset Euroopan tason työmarkkinaosapuolet allekirjoittivat 17 päivänä heinäkuuta 2009 puitesopimuksen terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla.
- (4) Koska jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa toteutettavien toimien tavoitetta eli mahdollisimman turvallisen työympäristön luomista terveydenhuoltoalalle ehkäisemällä kaikkien terävien lääketieteellisten instrumenttien työntekijöille aiheuttamia tapaturmia (myös neulanpistoja) ja suojelemalla työntekijöitä tällaiselta vaaralta, vaan se voidaan paremmin saavuttaa yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa määrätyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

¹⁸ EUVL C, ... , s. .

- (5) Laatiessaan tätä ehdotusta direktiiviksi komissio on ottanut huomioon allekirjoittajaosapuolten edustavuuden, puitesopimuksen soveltamisalan terveydenhuoltoalalla, allekirjoittajaosapuolten valtuudet, puitesopimuksen lausekkeiden lainmukaisuuden sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevien aiheellisten määräysten noudattamisen.
- (6) Komissio on ilmoittanut Euroopan parlamentille sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ehdotuksestaan.
- (7) Puitesopimuksen tarkoituksena on sen 1 lausekkeen mukaisesti edesauttaa erään sosiaalipolitiikkaan liittyvän tavoitteen eli parempien työolojen saavuttamista.
- (8) Puitesopimuksen 11 lausekkeen mukaisesti jäsenvaltiot ja yhteisö voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön työntekijöiden suojelemiseksi terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta määräyksiä, jotka ovat sopimuksen määräyksiä suotuisampia.
- (9) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan, jos tämän direktiivin mukaisia velvoitteita ei noudateta.
- (10) Jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä edellyttäen, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet voidakseen jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tällä direktiivillä pannaan täytäntöön liitteessä oleva terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemistä terveydenhuoltoalalla koskeva puitesopimus, jonka Euroopan tason työmarkkinaosapuolet HOSPEEM ja EPSU ovat allekirjoittaneet 17 päivänä heinäkuuta 2009.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomista koskevasta seuraamusjärjestelmästä ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava kyseiset säännökset komissiolle tiedoksi viimeistään 3 artiklassa tarkoitettuna päivänä ja ilmoitettava niihin vaikuttavista mahdollisista myöhemmistä muutoksista viipymättä.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [kaksi vuotta direktiivin antamisen jälkeen] tai varmistettava, että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse

viimeistään kyseisenä päivänä. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset sekä kyseisiä säännöksiä ja tätä direktiiviä koskeva vastaavuustaulukko.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioille sallitaan enintään vuoden lisäaika direktiivin noudattamiseksi, jos se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon huomioon ottamiseksi. Niiden on ilmoitettava siitä komissiolle viimeistään [täytäntöönpanon määräaikaan mennessä] ja esitettävä syyt lisäajan tarpeeseen.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

4 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä [...] päivänä [...]kuuta [...].

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
[...]

LIITE

PUITESOPIMUS

TERÄVIEN INSTRUMENTTIEN AIHEUTTAMIEN TAPATURMIEN EHKÄISEMISESTÄ TERVEYDENHUOLTOALALLA

Johdanto:

1. Työterveys ja työturvallisuus on asia, jota kaikkien terveydenhuoltoalalla toimivien olisi pidettävä tärkeänä. Kun vältettävissä olevien tapaturmien ehkäisemiseksi ja niiltä suojelemiseksi toteutetaan asianmukaisia toimia, resurssienkäyttö paranee.
2. Työntekijöiden terveys ja turvallisuus on ensiarvoisen tärkeä asia, joka liittyy läheisesti potilaiden terveyteen. Se on laadukkaan hoidon perusta.
3. Teräviin lääketieteellisiin instrumentteihin liittyvän toiminnan linjaamisen ja toteuttamisen tulisi perustua työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun.
4. Euroopan terveydenhuoltoalan työnantajayhdistys HOSPEEM (European Hospital and Healthcare Employers' Association) ja Euroopan julkisten alojen ammattiliittojen federaatio EPSU (European Federation of Public Services Unions), jotka on tunnustettu Euroopan tason työmarkkinaosapuoliksi terveydenhuoltoalalla, ovat sopineet seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia:

1. HOSPEEM ja EPSU ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 138 artiklan ja 139 artiklan 2 kohdan,
2. ottavat huomioon toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12. kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY,¹⁹
3. ottavat huomioon työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista 30. marraskuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/655/ETY,²⁰
4. ottavat huomioon työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä, 18. syyskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/54/EY,²¹
5. ottavat huomioon yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategian vuosiksi 2007–2012,²²
6. ottavat huomioon työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä 11. maaliskuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/14/EY,²³

¹⁹ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

²⁰ EYVL L 393, 30.12.1990, s. 13.

²¹ EYVL L 262, 17.10.2000, s. 21.

²² KOM(2007) 62 lopullinen, 21.2.2007.

²³ EYVL L 80, 23.3.2002, s. 29–34.

7. ottavat huomioon Euroopan parlamentin 6. heinäkuuta 2006 antaman päätöslauselman suosituksista komissiolle eurooppalaisten terveydenhoitoalan työntekijöiden suojaamiseksi veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen aiheuttamista loukkaantumisista (2006/2015(INI)),

8. ottavat huomioon Euroopan komission toteuttaman ensimmäisen ja toisen vaiheen kuulemisen, joka koski eurooppalaisten terveydenhoitoalan työntekijöiden suojaamista veren kautta tarttuvilta infektioilta, jotka johtuvat neulojen aiheuttamista loukkaantumisista,

9. ottavat huomioon 7. helmikuuta 2008 järjestetyn neulanpistovammoja käsitelleen EPSUn ja HOSPEEMin teknisen seminaarin tulokset,

10. ottavat huomioon neuvoston direktiivin 89/391/ETY 6 artiklassa vahvistetun yleisiä ennaltaehkäisyperiaatteita koskevan porrastuksen sekä direktiivin 2000/54/EY 3, 5 ja 6 artiklassa määritellyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet,

11. ottavat huomioon ILO:n ja WHO:n yhteiset ohjeet, jotka koskevat terveystalveta ja hiv/aidsia, sekä ja ILO:n ja WHO:n yhteiset ohjeet, jotka koskevat hiv-tartunnan ehkäisemiseksi annettavaa altistumisen jälkeistä estolääkitystä,

12. kunnioittavat voimassa olevia kansallisia säädöksiä ja työehtosopimuksia täysimääräisesti,

13. katsovat, että on toteutettava toimia, joilla voidaan arvioida terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien esiintyvyyttä terveydenhuoltoalalla, ja että tieteellinen näyttö osoittaa, että tapaturmien ja infektioiden esiintyvyyttä voidaan selvästi vähentää ennaltaehkäisevin ja suojatoimin,

14. katsovat, että asianmukaiset toimet tapaturmien ja infektioiden ehkäisemiseksi edellyttävät täysimittaista riskinarviointia,

15. katsovat, että työnantajien sekä työntekijöiden työsuojeluedustajien on tehtävä yhteistyötä terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ja infektioiden ehkäisemiseksi ja työntekijöiden suojelemiseksi niiltä,

16. katsovat, että terävien instrumenttien aiheuttamat tapaturmat koskevat ensi sijassa mutteivät yksinomaan terveydenhuollon työntekijöitä,

17. katsovat, että kliinistä harjoittelua osana koulutustaan suorittavia opiskelijoita ei pidetä tässä sopimuksessa tarkoitettuina työntekijöinä ja että tässä sopimuksessa hahmoteltujen ehkäisy- ja suojatoimenpiteiden pitäisi koskea myös heitä siten, että vastuuseikkoihin sovelletaan kansallista lainsäädäntöä ja kansallisia käytäntöjä.

1 lauseke: Tarkoitus

Tämän puitesopimuksen tarkoituksena on

- saada aikaan mahdollisimman turvallinen työympäristö
- ehkäistä kaikkien terävien lääketieteellisten instrumenttien työntekijöille aiheuttamat tapaturmat (myös neulanpistot)
- suojella työntekijöitä, joita vaara koskee

- määritellä kokonaisvaltainen toimintamalli, jolla vahvistetaan toimintaperiaatteita riskinarviointia, riskien torjuntaa, koulutusta, tiedotusta, tietoisuuden lisäämistä ja seurantaan varten
- vahvistaa reagointi- ja seurantamenettelyt.

2 lauseke: Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin terveydenhuoltoalan työntekijöihin ja kaikkiin, jotka työskentelevät työnantajan alaisuudessa ja valvonnassa. Työnantajien olisi toteutettava toimia, joilla varmistetaan, että alihankkijat noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä.

3 lauseke: Määritelmät

Tässä sopimuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

1. Työntekijöillä tarkoitetaan työnantajan palveluksessa olevia henkilöitä, myös harjoittelijoita, jotka toimivat terveydenhuoltoalaan suoraan liittyvissä palveluissa ja toiminnoissa. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat myös määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä annetussa neuvoston direktiivissä 91/383/EY²⁴ tarkoitetut tilapäisessä työsuhteessa olevat työntekijät.
2. Soveltamisalaan kuuluvilla työpaikoilla tarkoitetaan terveydenhuoltoalalla toimivia julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioita ja palveluita sekä kaikkia muita paikkoja, joissa suoritetaan ja tarjotaan terveydenhuoltoon liittyviä palveluita ja toimintoja työnantajan alaisuudessa ja valvonnassa.
3. Työnantajilla tarkoitetaan luonnollisia tai oikeushenkilöitä tai organisaatioita, jotka ovat solmineet työsuhteen työntekijöiden kanssa. Työnantajat vastaavat työntekijöiden suorittamien terveydenhuollon ja siihen suoraan liittyvien palvelujen ja toimien hallinnoinnista, organisoinnista ja järjestämisestä.
4. Terävillä instrumenteilla tarkoitetaan terveydenhuollon toimissa tarvittavia esineitä tai instrumentteja, jotka voivat aiheuttaa viiltoja, pistoja ja vammaa ja/tai infektiota. Teräviä instrumentteja pidetään työvälinedirektiivissä 89/655/ETY tarkoitettuina työvälineinä.
5. Toimenpidehierarkialla tarkoitetaan tehokkuuden mukaiseen järjestykseen asetettuja toimenpiteitä, joilla pyritään välttämään, torjumaan ja vähentämään vaaroja direktiivin 89/391/ETY 6 artiklan ja direktiivin 2000/54/EY 3, 5 ja 6 artiklan mukaisesti.
6. Erityisillä ennaltaehkäisevillä toimilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään tapaturma ja/tai tartunta terveydenhuoltoalan ja siihen suoraan liittyvissä palveluissa ja toiminnoissa, mukaan luettuna turvallisimpien tarvittavien välineiden käyttö; perustana ovat riskinarviointi ja turvalliset menetelmät terävien lääketieteellisten instrumenttien hävittämiseksi.
7. Työntekijöiden edustajilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka on kansallisen lainsäädännön ja/tai kansallisten käytäntöjen mukaisesti valittu, nimetty tai asetettu edustamaan työntekijöitä.

²⁴ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

8. Työntekijöiden työsuojeluedustajilla tarkoitetaan direktiivin 89/391/ETY 3 artiklan c alakohdan mukaisesti henkilöitä, jotka on valittu, nimetty tai asetettu kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti edustamaan työntekijöitä työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä koskeissa asioissa.

9. Alihankkijoilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka suorittavat terveydenhuoltoalaan suoraan liittyviä palveluja ja toimia työnantajan kanssa vahvistetun työsopimussuhteen puitteissa.

4 lauseke: Periaatteet

1. Terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ja infektioiden ehkäisemiseen tarvitaan olennaisesti hyvin koulutettua, riittävin resurssein varustettua ja turvattua terveystyöntekijöiden henkilöstöä. Altistumisen ehkäiseminen on keskeinen toimintamalli työssä sattuvien tapaturmien tai infektioiden riskin poistamiseksi ja minimoimiseksi.

2. Työsuojeluedustajilla on keskeinen asema riskien ehkäisemisessä ja suojelussa.

3. Työnantajalla on velvollisuus varmistaa työntekijöiden turvallisuus ja terveys kaikissa työhön liittyvissä seikoissa, psykososiaaliset tekijät ja työn organisointi mukaan luettuina.

4. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus mahdollisimman hyvin koulutuksensa ja työnantajansa ohjeiden mukaisesti huolehtia omasta turvallisuudestaan ja terveydestään sekä myös muiden turvallisuudesta ja terveydestä, jos hänen työskentelynsä vaikuttaa heihin.

5. Työnantajan on luotava sellainen järjestely, jossa työntekijät ja heidän edustajansa osallistuvat terveys- ja turvallisuusstrategioiden ja käytännön toimien kehittämiseen.

6. Sopimuksen 5–10 lausekkeessa esitettyjen erityisten ennaltaehkäisevien toimien periaatteen lähtökohtana ei ole koskaan olettaus, ettei riskejä ole olemassa. Sovelletaan direktiivin 89/391/ETY 6 artiklan ja direktiivin 2000/54/EY 3, 5 ja 6 artiklan mukaista yleisten ennaltaehkäisyperiaatteiden hierarkiaa.

7. Työntekijöiden edustajien ja työnantajien on asianmukaisella tasolla tehtävä yhteistyötä riskien poistamiseksi ja ehkäisemiseksi, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi ja turvallisen työympäristön luomiseksi, mukaan luettuna kuuleminen turvallisten työvälineiden valinnasta ja käytöstä, sekä sen selvittämiseksi, miten koulutus, tiedotus ja tietoisuuden lisäämiseen liittyvät toimet olisi paras toteuttaa.

8. Toiminta on toteutettava kansallisen lainsäädännön ja/tai kansallisten työehtosopimusten mukaisen tiedotuksen ja kuulemisen tukemana.

9. Tietoisuuden lisäämiseen tähtäävien toimien tehokkuus edellyttää työnantajilta sekä työntekijöiltä ja heidän edustajiltaan yhteisten velvollisuuksien täyttämistä.

10. Mahdollisimman turvallisen työpaikan aikaansaamiseen tarvitaan suunnittelua, tietoisuuden lisäämistä, tiedotusta, koulutusta, ehkäisyä ja seurantatoimia.

11. Edistetään syylisyyttä toimintakulttuuria. Vaaratilanteiden ja tapahtumien raportoinnissa käytettävissä menettelyissä olisi keskityttävä systeemiin tekijöihin yksittäisten virheiden sijaan. Hyväksyttävänä menettelynä olisi pidettävä systemaattista raportointia.

5 lauseke: Riskinarviointi

1. Riskinarviointimenettelyissä on noudatettava direktiivin 2000/54/EY 3 ja 6 artiklaa sekä direktiivin 89/391/ETY 6 ja 9 artiklaa.

2. Riskinarviointiin on sisällytettävä altistumisen määrätyt, siinä on tunnustettava hyvin resursoitunut ja organisoidun työympäristön merkitys, ja sen on katettava kaikki tilanteet, joissa on sattunut tapaturma tai joihin liittyy verta tai muuta mahdollisesti tartuntavaarallista ainesta.

3. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon teknologia, työn organisointi, työolot, pätevyystasot, työhön liittyvät psykososiaaliset tekijät ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset. Näin voidaan

- selvittää, miten altistuminen voitaisiin välttää
- harkita vaihtoehtoisia järjestelmiä.

6 lauseke: Poistaminen, ehkäiseminen ja suojelu

1. Jos riskinarvioinnin tulosten perusteella havaitaan terävän instrumentin aiheuttaman vammautumisen ja/tai infektion vaara, työntekijöiden altistuminen sille on poistettava seuraavilla toimenpiteillä (joita ei ole välttämättä toteutettava tässä järjestyksessä):

- Määritellään ja pannaan täytäntöön turvalliset menettelyt terävien instrumenttien käyttöä sekä niiden ja kontaminoituneen jätteen hävittämistä varten. Menettelyjä on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen, ja ne on otettava kiinteäksi osaksi 8 lausekkeessa tarkoitettuja toimenpiteitä, jotka koskevat työntekijöille annettavaa tiedotusta ja koulutusta.
- Luovutaan terävien instrumenttien tarpeettomasta käytöstä menettelytapoja muuttamalla ja riskinarvioinnin tulosten perusteella sekä ottamalla käyttöön lääketieteellisiä instrumentteja, joissa on sisäänrakennettuja turvallisuusteknisiä mekanismeja.
- Kielletään välittömästi neulojen laittaminen takaisin neulansuojukseen.

2. Kulloisenkin toiminnan ja riskinarvioinnin mukaan on altistumisriski vähennettävä tarvittavalle tasolle, jotta asianomaisten työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä voidaan suojella asianmukaisella tavalla. Riskinarvioinnin tulosten perusteella on toteutettava seuraavat toimenpiteet:

- Otetaan käyttöön tehokkaat hävittämismenettelyt ja sijoitetaan selvästi merkityt ja teknisesti turvalliset säiliöt kertakäyttöisten terävien instrumenttien ja injektointi-instrumenttien hävittämistä varten mahdollisimman lähelle arvioituja tiloja, joissa käytetään tai säilytetään teräviä instrumentteja.
- Ehkäistään tartuntavaaraa ottamalla käyttöön turvalliset työskentelymenetelmät seuraavien avulla:

a. Kehitetään sellainen yhtenäinen ja kattava ehkäisypolitiikka, joka kattaa teknologian, työn organisoinnin, työolot, psykososiaaliset tekijät sekä työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset.

b. Annetaan koulutusta.

c. Suoritetaan terveystarkastuksia direktiivin 2000/54/EY 14 artiklan mukaisesti.

- Käytetään henkilönsuojaimia.

3. Jos 5 lausekkeessa tarkoitettu arviointi osoittaa työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden vaarantuvan sen vuoksi, että he ovat altistuneet sellaisille biologisille tekijöille, joihin on olemassa tehokkaita rokotteita, työntekijöille on tarjottava mahdollisuus rokotukseen.

4. Rokotus ja mahdollisesti tarvittava uusintarokotus on annettava ja rokotetyypistä päättäminen on tehtävä kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti

- Työntekijöille on annettava tietoa sekä rokottamisen että rokottamatta jättämisen eduista ja haitoista.
- Rokotus on tarjottava maksutta kaikille työntekijöille ja opiskelijoille, jotka suorittavat terveydenhuollon ja siihen liittyviä tehtäviä työpaikalla.

7 lauseke: Tiedottaminen ja tietoisuuden lisääminen

Koska teräviä instrumentteja pidetään direktiivissä 89/655/EY tarkoitettuina työvälineinä, työnantajan on toteutettava seuraavat aiheelliset toimenpiteet sen lisäksi, että työntekijöille annetaan tietoa ja kirjallisia ohjeita kyseisen direktiivin 6 artiklan mukaisesti:

- Tuodaan eri riskit esiin.
- Annetaan voimassa olevaan lainsäädäntöön liittyviä ohjeita.
- Edistetään hyviä toimintatapoja, jotka liittyvät vaaratilanteiden ja tapaturmien ehkäisemiseen ja kirjaamiseen.
- Lisätään riskitietoisuutta kehittämällä toimia ja tiedotusmateriaalia yhteistyössä edustavien ammattiliittojen ja/tai työntekijöiden edustajien kanssa.
- Annetaan tietoja käytettävissä olevista tukiohjelmista.

8 lauseke: Koulutus

Direktiivin 2000/54/EY 9 artiklassa vahvistettujen toimenpiteiden lisäksi on järjestettävä asianmukaista koulutusta, joka koskee terävien instrumenttien aiheuttamiin tapaturmiin liittyviä toimintaperiaatteita ja menettelyitä ja jossa käsitellään muiden muassa seuraavia aiheita:

- suojamekanismeilla varustettujen terävien lääketieteellisten instrumenttien oikea käyttö
- uusien ja tilapäisten työntekijöiden perehdyttäminen
- verelle ja muille fysiologisille nesteille altistumiseen liittyvä riski
- ennaltaehkäisevät toimenpiteet, kuten vakiovarotoimet, turvalliset työjärjestelmät, asianmukaiset käyttö- ja hävittämismenetelmät, rokotusten merkitys, työpaikoilla käytettävien menettelyjen mukaisesti

- raportointi-, reagointi- ja seurantamenettelyt ja niiden merkitys
- toimenpiteet tapaturman sattuessa.

Työnantajien on järjestettävä ja tarjottava koulutusta, joka on työntekijöille pakollista. Työnantajien on annettava työntekijöille mahdollisuus osallistua pakolliseen koulutukseen. Koulutusta on järjestettävä säännöllisesti ottaen huomioon seurannan tulokset, ajantasaistamistoimenpiteet ja saavutetut parannukset.

9 lauseke: Raportointi

1. Tähän kuuluu nykyisten raportointimenettelyjen tarkistaminen yhdessä työntekijöiden työsuojeluedustajien ja/tai työnantajien ja työntekijöiden asianmukaisten edustajien kanssa. Raportointimenettelyihin olisi sisällyttävä paikallisia, valtakunnallisia ja Euroopan laajuisia järjestelmiä.
2. Työntekijöiden on välittömästi ilmoitettava työnantajalle ja/tai esimiehelle ja/tai työsuojelusta vastuussa olevalle henkilölle jokaisesta tapaturmasta tai vaaratilanteesta, johon liittyy terävä instrumentti.

10 lauseke: Reagointi ja jatkotoimet

Terävän instrumentin aiheuttaman tapaturman varalta on oltava käytössä toimintaperiaatteet ja menettelyt. Ne on saatettava kaikkien työntekijöiden tietoon. Niiden olisi oltava tapauksen mukaan Euroopan tason, kansallisen tai alueellisen lainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisia.

On toteutettava erityisesti seuraavat toimenpiteet:

- Työnantaja huolehtii ensiavun antamisesta loukkaantuneelle työntekijälle mukaan luettuina altistumisen jälkeinen estolääkitys ja tarvittavat lääketieteelliset testit lääketieteellisten syiden niin vaatiessa sekä asianmukaiset terveystarkastukset 6 lausekkeen 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.
- Työnantaja selvittää tapaturman tai vaaratilanteen syyt ja vallinneet olosuhteet, kirjaa tapaturman tai vaaratilanteen ja ryhtyy tapauksen mukaan tarvittaviin toimenpiteisiin. Työntekijän on annettava asiaan liittyvät tiedot soveltuvan ajan kuluessa, jotta tapaturman tai vaaratilanteen tiedot saadaan koottua.
- Työnantajan on tapaturman sattuessa harkittava seuraavia toimenpiteitä, mukaan luettuna työntekijöille tarvittaessa annettava neuvonta sekä taattu lääketieteellinen hoito. Kuntoutus, työsuhteen jatkaminen ja mahdollisuus korvaukseen on järjestettävä kansallisten ja/tai alakohtaisten sopimusten tai lainsäädännön mukaisesti.

On ehdottomasti huolehdittava vammaan, diagnoosiin ja hoitoon liittyvästä luottamuksellisuudesta.

11 lauseke: Täytäntöönpano

Tämä sopimus ei rajoita sellaisten nykyisten tai tulevien kansallisten ja yhteisön määräysten soveltamista, jotka antavat työntekijöille sopimuksen määräyksiä paremman suojan terävien lääketieteellisten instrumenttien aiheuttamilta tapaturmilta.

Allekirjoittajaosapuolet pyytävät komissiota toimittamaan tämän puitesopimuksen neuvoston käsiteltäväksi, jotta se vahvistaisi päätöksellä näiden vähimmäisvaatimusten sitovuuden kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa.

Jos sopimus pannaan täytäntöön neuvoston päätöksellä Euroopan tasolla, komissio voi osoittaa tämän sopimuksen tulkintaa koskevat kysymykset allekirjoittajaosapuolille lausunnon antamista varten, sanotun kuitenkin rajoittamatta komission, kansallisten tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviä.

Allekirjoittajaosapuolet tarkastelevat tämän sopimuksen soveltamista uudelleen viiden vuoden kuluttua neuvoston päätöksestä, jos joku tämän sopimuksen osapuolista sitä pyytää.

Bryssel 17. heinäkuuta 2009

EPSUn puolesta: Karen Jennings – HOSPEEMin puolesta: Godfrey Perera